

Ministerieel besluit tot voorlopige opheffing van de bescherming als monument van het gemeentehuis van Millen in Riemst (Millen)

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.1, 3°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 8, §1, 2°.

Procedurestappen en vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.3 tot en met 6.2.5;

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de opheffing van de bescherming als monument werd onderzocht.
- de bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen in een opheffingsdossier.
- advies over de opheffing van de bescherming van het onroerend goed werd gevraagd aan de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed op 26 september 2023.
- de behandeling van het advies is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Motivering

Het gemeentehuis van Millen werd op 17 maart 1995 beschermd als monument bij ministerieel besluit, omwille van de historische waarde, in casu architectuurhistorische waarde. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 8 juni 1995.

Het algemeen belang gevormd door de erfgoedwaarden wordt in het inhoudelijk dossier bij het beschermingsbesluit als volgt omschreven:

- de historische waarde, in casu architectuurhistorische waarde: als neoclassicistisch gemeentehuis en school uit het einde van de 19de eeuw: een bakstenen dubbelhuis met middenrisaliet en driehoekig fronton.

Sinds een vergunde restauratie in 2007-2012 is het schrijnwerk van ramen en deuren grotendeels vervangen, soms met een gewijzigde raamindeling. Op de hoekrisalieten en op enkele plaatsen aan de zijgevels heeft de plint haar bepleistering verloren en is het baksteenmetselwerk zichtbaar. De trap naar de deur in de voorgevel is niet meer in de

oorspronkelijke vorm en afmetingen bewaard. Het oorspronkelijk interieur is niet integraal bewaard.

Artikel 6.2.1, 3° van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming omwille van het algemeen belang toe. De parlementaire voorbereiding stelt daarbij het volgende: "door een wijzigende context kan het algemeen belang immers geëvolueerd zijn ten opzichte van het algemeen belang ten tijde van de bescherming".

In functie van een algemene evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen die als doelstelling heeft om een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen te vrijwaren, wordt het beschermd erfgoed getoetst aan de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde.

De evaluatie van het beschermde bestand in Vlaanderen is gebaseerd op:

- de erfgoedwaarde zoals vermeld in het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 2.1, 26°: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen [en de cultuurgooederen die er integrerend deel van uitmaken] hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen;
- de vijf selectiecriteria die gehanteerd worden in functie van bescherming en die het afwegingskader vormen om het onroerend erfgoed te waarderen:
 - 1° zeldzaamheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, het type of het oeuvre;
 - 2° herkenbaarheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed leesbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan;
 - 3° representativiteit: geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaalde type of een bepaald oeuvre;
 - 4° ensemble: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen;
 - 5° context: geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke visuele of inhoudelijke relatie is.

De evaluatie van de erfgoedwaarden van het gemeentehuis van Millen in Riemst op basis van de erfgoedwaarden en huidige criteria voor bescherming is als volgt:

- 1° zeldzaamheid: Vlaanderen telt 36 gemeentehuizen uit het laatste kwart van de 19de eeuw met een beschermd statuut (monument en/of stads- en dorpsgezicht). Hiervan bevinden er zich acht in Limburg, waarvan zeven met een al dan niet aangebouwde schoolvleugel uit dezelfde periode: Rotem (Dilsen-Stokkem), Heks (Heers), Gutschoven (Heers), Leut (Maasmechelen), Millen (Riemst), Kanne (Riemst) en Rutten (Tongeren). Gezien dit aantal beschermde gemeentehuizen in Vlaanderen en in Limburg kan het gemeentehuis van Millen worden beoordeeld als niet zeldzaam;
- 2° herkenbaarheid: het oorspronkelijke bouwvolume en de buitengevels van het voormalig gemeentehuis van Millen zijn bewaard. Toch heeft het gebouw aan herkenbaarheid ingeboet door enkele recente ingrepen. Dat zijn met name de

plaatselijk beschadigde plint van de buitengevels, de gewijzigde trap aan de voorgevel en de vervanging van het schrijnwerk. De vermelde gemeentehuizen (met bijhorende schoolgebouwen) van Heks, Gutschoven, Leut, Kanne en Rutten hebben door het gelijkaardige tot zelfs quasi identieke ontwerp een minstens even grote herkenbaarheid als het gemeentehuis van Millen. Al deze gemeentehuizen tellen twee bouwlagen en hebben, net als in Millen, een voorgevel van drie traveeën met middenrisaliet. Deze gemeentehuizen zijn materieel beter bewaard dan in Millen: de plinten in hardsteen zijn intact en de ramen bevatten oorspronkelijk schrijnwerk of hebben een indeling naar oorspronkelijk model. In Heks wordt de herkenbaarheid nog versterkt door het bewaarde oorspronkelijke opschrift 'gemeentehuis' boven de centrale ingang;

3° representativiteit: de opbouw in twee verdiepingen, het gevelontwerp en de buitengevels in baksteen zijn gemeenschappelijke kenmerken van de gemeentehuizen van Millen, Heks, Gutschoven, Leut en Rutten. Met het gemeentehuis van Kanne is ook een eerder zeldzaam type beschermd met buitengevels in bepleisterde Maastrichtersteen. Het gemeentehuis van Millen bezit door de ingrepen aan het exterieur en interieur echter een minder grote representativiteit dan de hier vermelde gemeentehuizen, die materieel beter bewaard zijn of die, wat de ramen betreft, de indeling naar oorspronkelijk model hebben behouden;

4° ensemble: het interieur van het voormalig gemeentehuis bewaart nog enkele erfgoedelementen (vloer in cementtegels, trap, plankenvloer op de verdieping). Er is daarom ensemblewaarde aanwezig. De bewaarde interieurelementen bezitten echter geen uitzonderlijke erfgoedwaarde;

5° context: de locatie op de kop van twee straten en het aangebouwde schoolgebouw verlenen aan het voormalig gemeentehuis contextwaarde. De contextwaarde is echter aangetast sinds de bescherming in 1995. Het niet beschermde schoolgebouw bewaart zijn oorspronkelijke volume en buitengevels, maar het schrijnwerk is integraal vervangen. Het blinde boogveld met het opschrift 'GEMEENTEHUIS MILLEN 1935' is niet meer bewaard. Het interieur bevat geen erfgoedelementen. De hoeve naast het schoolgebouw is vervangen door nieuwbouw. Het heel gelijkaardige gemeentehuis van Heks bezit een beduidend sterkere contextwaarde dan dat van Millen. Voor het gemeentehuis staat het oorlogsmonument, een krachtige uitdrukking van de lotgevallen van de dorpsgemeenschap van Heks in de 20ste eeuw. Naast het gemeentehuis staan een monumentale taxus en paardenkastanje, wat van het gemeentehuis van Heks een waardevolle geheel van bouwkundig en houtig erfgoed maakt. Deze landschappelijke dimensie ontbreekt bij het gemeentehuis van Millen.

Binnen het beschermde bestand van gemeentehuizen uit het laatste kwart van de 19de eeuw in Vlaanderen en Limburg is het voormalig gemeentehuis van Millen niet zeldzaam. Het gemeentehuis van Millen bezit een lagere herkenbaarheid, representativiteit en contextwaarde dan andere beschermde gemeentehuizen in Limburg. De ensemblewaarde van het gemeentehuis van Millen is beperkt. In de huidige toestand is de historische en architecturale waarde van het gemeentehuis onvoldoende om een bescherming als monument te motiveren. De erfgoedwaarden zijn echter niet volledig verloren gegaan. Het voormalig gemeentehuis van Millen blijft daarom opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

De hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde hebben geleid tot een gewijzigde context waarin de erfgoedwaarden onvoldoende zijn voor een bescherming van het gemeentehuis van Millen als monument. De vrijwaring van de erfgoedwaarden middels een bescherming als monument is niet langer vereist omwille van het algemeen belang.

De bescherming van het gemeentehuis van Millen als monument wordt opgeheven omwille van het algemeen belang.

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1. Het ministerieel besluit van 17 maart 1995 houdende bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten van meerdere onroerende goederen in Riemst, waaronder het gemeentehuis van Millen als monument, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 8 juni 1995, wordt voorlopig gedeeltelijk opgeheven.

Art. 2. Het beschermde goed het gemeentehuis van Millen, Kromstraat 21 in Riemst (Millen), waarvan de bescherming als monument voorlopig wordt opgeheven, bevindt zich op het perceel met de volgende kadastrale gegevens: Riemst, 8ste afdeling, sectie B, perceelnummer 1292E (deel).

Het plan met de aflijning en de plaats van de aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek is opgenomen als bijlage 1 bij dit besluit.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het beschermde onroerend goed waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven, wordt als bijlage 3 bij dit besluit gevoegd.

Art. 3. In artikel 1 van het ministerieel besluit 17 maart 1995 houdende de bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten van meerdere onroerende goederen in Riemst wordt volgende zin opgeheven:

- "16. Millen, voormalig gemeentehuis, Kromstraat 21; bekend ten kadaster: Riemst (Millen), 8° Afd., Sie B, perceelnr. 1292e".

Art. 4. Het plan waarop onder meer de bescherming van het voormalige gemeentehuis in Millen als monument wordt aangeduid als bijlage bij hetzelfde besluit van 17 maart 1994 wordt vervangen door het plan dat als bijlage 2 bij dit besluit werd gevoegd.

Brussel, 01/02/24

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)
Getekend op: 2024-02-01 16:12:26 +01:00
Reden: ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE